

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/107/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8320201877
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8320201877.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. J. E., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, pracovisko Medzilaborce, dieťa rodičov E. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. J. XXX/XX, E., právne zastúpeného JUDr. Janou Šepeľovou, advokátkou, Námestie slobody 13/25, Humenné a I. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX/X, E., o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Humenné č. k. 10P/117/2020-29 zo dňa 07.07.2020, takto

rozhodol:

I. Mení uznesenie tak, že nariaďuje neodkladné opatrenie v tomto znení:

Matka je povinná zdržať sa zmeny bydliska maloletej J. mimo mesta E..

II. Otec je povinný v právnej veci starostlivosti súdu o maloletých podať návrh na začatie konania o určenie bydliska maloletej, a to v lehote 30 dní odo dňa doručenia tohto uznesenia.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Otec sa podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal, aby do času právoplatného skončenia konania vo veci samej vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 10P/115/2020 súd uložil povinnosť matke zdržať sa premiestnenia mal. J. tým, že zmení jej bydlisko do inej obce ako E..

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Humenné ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením návrh otca zamietol.

3. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 324 ods. 1,3, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, § 329 ods. 1, § 330 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

4. Otec sa dozvedel, že matka sa chce aj s maloletou presťahovať do okresu U., bez ohľadu na najlepší záujem maloletej. Zo správy kolízneho opatrovníka vyplynulo, že matka zisťovala možnosti na úrade práce v prípade jej rozhodnutia zmeniť miesto trvalého pobytu, či by bolo možné, aby otec zabezpečoval starostlivosť o dcéru prvý polrok školského roka, ak by to zvládol, pretože jej záleží na tom, aby dcéra bola spokojná.

5. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že rodičia sú spôsobilí a kompetentní hľadať spôsoby riešenia vzniknutej situácie. Ich rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k maloletej sú upravené rozhodnutiami súdu, pričom matka nechce konať proti vôli maloletej a ani otca. Skutočný stav bude zisťovaný v rámci konania o zmenu osobnej starostlivosti o maloletú, preto súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia ako nedôvodný zamietol.

III. Obsah odvolania otca

6. Proti uzneseniu podal odvolanie otec, poukazujúc na vyjadrenie maloletej, že nechce odísť z E. do iného mesta. Pochybnosti matky o svojej spôsobilosti vychovávať dcéru, považuje za absurdné a urážajúce. Maloletá je u otca v rozsahu 12-13 dní v mesiaci, zabezpečuje jej stravu, záleží mu na jej zdravom fyzickom a psychickom vývoji. Nie je pravdou, že maloletú ovplyvňuje. Úmysel matky zmeniť svoje bydlisko, ako aj bydlisko maloletej, bol potvrdený samotnou matkou. Do rozhodnutia vo veci samej je potrebné zabrániť matke v svojoľnom rozhodnutí, či vytrhne maloletú z prostredia, kde má istotu, vybudované všetky podstatné väzby. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie, prípadne, návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť. Uplatnil si náhradu trov konania v plnom rozsahu.

7. Matka vo vyjadrení uviedla, že o dcéru sa príkladne stará. Naďalej bývajú v E., maloletá nastupuje do Základnej školy P., X.A triedy. Matka so svojim priateľom zvažuje zmenu bydliska, no kvôli kríze, súvisiacej so šírením COVID-19, nemajú presný dátum. Určite nie je dôvod, aby sa súd zaoberal zverením mal. J. do osobnej starostlivosti otca.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 CSP, v spojení s ust. § 2 ods. CMP, preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné.

9. Podľa § 2 ods. 1, 2 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

10. Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

11. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

12. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

13. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

14. Neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne. Odvolací súd preto skúmal aj záujem maloletých detí na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletej bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jej pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením.

15. Z obsahu súdneho spisu mal odvolací súd osvedčené, že manželstvo rodičov bolo v roku 2016 rozvedené, mal. J. bola zverená do osobnej starostlivosti matky. Úprava styku otca s maloletou bola naposledy vykonaná v januári 2020. Matka nepopiera úmysel presťahovať sa s maloletou do miesta značne vzdialeného od jej súčasného bydliska. Otec s týmto jednostranným rozhodnutím matky nesúhlasí.

16. Prostredníctvom kolízneho opatrovníka mal súd prvej inštancie zistený aj názor mal. dieťaťa, ktoré je podľa názoru odvolacieho súdu vo veku 11 rokov rozumovo spôsobilé náležite vyjadriť svoje pocity. Z obsahu správy opatrovníka zo dňa 24.06.2020 vyplýva, že maloletá nie je stotožnená so sťahovaním sa. Ako hlavný problém uvádza nový kolektív v škole, ktorý môže byť ešte horší ako terajší. Cestu si nenašla ani k plnoletej dcére matkinho priateľa. Stretli sa len pár krát, pričom maloletej sa nepáči, ako sa k nej správa a rozpráva sa s ňou.

17. Dňa 23.06.2020 matka telefonicky kontaktovala opatrovníka. Uviedla, že maloletá začala v deň šetrenia hystericky plakať, obviňovať matku, že sa s otcom rozviedla. Maloletá vraj s matkou nikam nepôjde, nebude sa sťahovať z E.. Otec jej sľúbil, že bude robiť všetko pre to, aby ostala s ním. Matka zastáva názor, že dcéra je ovplyvňovaná otcom, uvedomuje si však, že ak by ju zobrala so sebou, môže to mať na maloletú negatívny vplyv. Ak by otec zvládol osobnú starostlivosť o maloletú, matka nebude trvať na tom, aby sa k nej presťahovala, pretože jej záleží na tom, aby bola maloletá spokojná.

18. Zhrnúc vyššie uvedené, matka prijala rozhodnutie zmeniť miesto svojho bydliska. Po odmietavom postoji maloletej však zvážila možnosť ponechať ju v osobnej starostlivosti otca. Podľa jej vyjadrení, svoj postoj zmení, ak otec bude zanedbávať starostlivosť o maloletú. Tento prístup matky je vyjadrením jej rodičovskej zodpovednosti o bezpečnosť a zdravie maloletej, zároveň však zakladá stav, v ktorom jedine matka subjektívne vyhodnotí úroveň osobnej starostlivosti otca a podľa toho uskutoční kroky k premiestneniu maloletej.

19. Podľa § 35 zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

20. Podľa § 111 písm. h) CMP, v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o veciach maloletého, o ktorých sa rodičia nevedia dohodnúť

21. Miesto bydliska mal. dieťaťa, resp. uskutočnenie jeho zmeny, je podstatnou vecou, týkajúcou sa mal. dieťaťa. Ak na strane rodičov niet v tejto otázke zhody, rozhoduje na návrh niektorého z nich súd. Konanie o neodkladnom opatrení z dôvodu zákonom stanovených lehôt na rozhodnutie neposkytuje súdu priestor na vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania, ktorým by súd náležite vyhodnotil najlepší záujem maloletej a na jeho základe rozhodol.

22. Osvedčený stav však zakladá obavy z ohrozenia najlepšieho záujmu maloletej, ktorá v súčasnej dobe nie je stotožnená so sťahovaním sa mimo miesta jej súčasného bydliska. Nútený prístup zo strany matky by mohol viesť k duševnej záťaži maloletej, ktorá by ohrozila jej zdravý vývin. Z dôvodu prevencie ujmy maloletej a zároveň zamedzeniu vzniku konfliktov v rodine maloletej, odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie postupom vyplývajúcim z ust. § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

23. Odkloniac sa od právneho záveru súdu prvej inštancie, odvolací súd je toho názoru, že rodičia nateraz nemajú otázku miesta bydliska maloletej vyriešenú. Matka mieni strpieť výkon osobnej starostlivosti zo strany otca, ustálené však nie je splnenie predpokladov na premiestnenie maloletej. O tom, že nezhody v rodine už vyvstávajú, svedčí potvrdenie o podaní trestného oznámenia matky vo

veci podozrenia z prečinu zanedbania povinnej výživy. Chrániac preto predovšetkým najlepší záujem maloletej, odvolací súd uložil dočasne matka povinnosť zdržať sa uskutočnenia zmeny bydliska maloletej mimo mesta E..

24. Podľa § 336 ods. 1 CSP, ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania, môže vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej.

25. Podľa § 336 ods. 3 CSP, súd aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší, ak žaloba nebola v lehote podaná.

26. Odvolací súd má vedomosť o prebiehajúcim konaní o zmene osobnej starostlivosti o maloletú, ktorá má byť podľa návrhu zverená do osobnej starostlivosti otca. Podľa spôsobu rozhodnutia súdu, výsledok tohto konania však nemusí riešiť súčasne otázku bydliska maloletej. Z tohto dôvodu odvolací súd uložil otcovi povinnosť podať na súde návrh na začatie konania o určenie bydliska maloletej, podľa § 35 zákona o rodine, a to v lehote 30 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia. Ak návrh na začatie konania nebude v súdom stanovenej lehote podaný, súd môže aj bez návrhu nariadené neodkladné opatrenie zrušiť.

27. O trovách konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nezhliadol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).